

tárokkal ellentétben Keleten a határok szerepe inkább fokozódik, politikai, etnikai stb. ellentétek nehezítik a nemzetközi regionalizációt.

Mindezek ellenére szakmailag kihívás a területi tudományok számára Közép-Kelet Európában is, hogy megkezdjék a gondolko-

dást az integrálódó Európába belépő magyar régiók és városok hazai és nemzetközi fejlődési esélyeiről, s különösen a régiók és centrumok egymással való szolidaritásáról.

Pálné Kovács Ilona

CRIME, POLICING AND PLACE — ESSAYS IN ENVIRONMENTAL CRIMINOLOGY.

D. J. Evans — N. R. Fyfe — D. T. Herbert (eds.):

Routledge. 1992. London.

A világszerte riasztó méreteket öltő bűnözés komoly feladatot jelent politikusok és bűnüldözők számára egyaránt, s gondoskodik arról, hogy a közvélemény növekvő aggodalma kíséretében a térben internacionalizálódó, módszerében csúcstechnológiát alkalmazó bűnözés újabb és újabb rohamát. Különösen érvényes ez hazánkra és az egykori szocialista tábor többi államára, ahol a rendszerváltozás egy pluralista társadalmi berendezkedés mellett a bűnözés számára is új perspektívákat nyitott. Már ezen megfontolásból is kíváncsiságtól fűtött érdeklődéssel vehetjük kezünkbe ezt a tizenhat tanulmányt felsorakoztató kötetet, azt fűrkészve, hogy vajon mit nyújthat a tudomány, még közelebről a tértudomány, a bűnözés társadalmi, gazdasági hátterének feltárásában.

Amint azt a könyv címe és rövid bevezető gondolata is jelzi, a tizenhat tanulmány mindegyike valamilyen formában arra a kérdésre koncentrál, hogy milyen szabályszerűségek fedezhetők fel a bűnözés, valamint az azt kiváltó tényezők térbeli eloszlásában. Köztudott, hogy a bűnözés területi eloszlására nem

alkalmazható egyetlen univerzális törvényszerűség sem, mint ahogyan a joggyakorlat, a bűnüldözési és bűnmegelőzési módszerek is országról országra változnak. Ezért bizonyult különösen érdekfeszítőnek ez a kötet, melyben a szerzők Észak-Amerika és Európa számos városának példáján keresztül tárják eléink a bűnözéssel kapcsolatos legújabb problémákat. A könyv diszciplináris szempontból is sokrétű, hiszen a szerzők között geográfusokat, szociológusokat és kriminológusokat éppúgy megtalálunk, mint rendőrtisztviselőket.

A kötet három nagy fejezetre tagolódik, melyből az első főleg módszertani kérdésekkel foglalkozik. Az itt olvasható négy tanulmányból érdekes adalékot kaphatunk egyebek mellett a bűnügyi adatnyilvántartás és adatfeldolgozás legújabb problémáiról, a bűnözés térbeli modellezésével kapcsolatos eddigi eredményekről, továbbá a földrajzi információs rendszerek alkalmazási lehetőségéről a bűnözés térbeli terjedésének vizsgálatában.

A második fejezet nyolc esettanulmányt fog egy csokorba, melyek tematikai és földrajzi értelemben is igen széles spektrumot ölelnek

fel. Áttekintést kaphatunk egyebek mellett a nők kárára elkövetett bűncselekmények sajátosságairól, a szellemi keresők körében terjedő bűnözési formákról, vagy a lakóhely és lakóközösség determináló szerepéről a bűnelkövetés kialakulásában. A fejezetben magyar vonatkozású tanulmányra is rábukkanhatunk Ladányi János szociológus tollából, aki a szabadságvesztésüket töltő személyek lakóhelye szerint vizsgálja Budapest kriminál-ökológiai struktúráját.

Végül a harmadik fejezetben a rendőrség munkájának hatékonyabbá tételéről, a bűnmegelőzési módszerek továbbfejlesztéséről, a politika és a rendőri szervek közötti viszonyról olvashatunk négy tanulmányt. A tanulmá-

nyok gyakorlati oldalról közelítik meg a bűnözés elleni harcot, mintegy jól kiegészítve az előző fejezetek teoretikus hangvételét.

A könyv olvastán először rádöbbenhetünk arra, hogy a távolság egyre sikeresebb leküzdésével párhuzamosan napjainkban egy új, minden korábbinál merevebb térfelosztó elem, a félelem, kezdi átformálni településünk belső életét. Majd arra is rádöbbenhetünk, hogy milyen keveset tudunk ennek kialakulásáról és működéséről. A hazai tértudományok nagy adóssága a bűnözés térpályáinak, kialakult területi rendszerének a vizsgálata, melyhez a fentebb ismertetett mű kiváló segédanyagként szolgálhat.

Kovács Zoltán

VÉG KIÁRUSÍTÁS I.

*Beluszky Pál társadalomföldrajzi tanulmányai
(1959—1992)*

MTA RKK, Budapest, 1992. 270 o.

Mindenkor öröm Beluszky Pál munkáiról recenziót vagy szakmai véleményt írni. Azok ugyanis többnyire méltató sorok sokaságát „kényszerítik ki”, hiszen Beluszky a magyar geográfia azon kiemelkedő szellemiségű alakja, akinek minden szakmai megnyilvánulása figyelmet érdemel. Ezuttal egy meglepő című válogatást tett közzé. Az ajánló szövegben az áll, hogy a „válogatás a szerző 18, 1973 és 1989 között megjelent tanulmányát tartalmazza. Többségük kevesek által olvasott szakfolyóiratokban, évkönyvekben, konferencia-beszámolókból látott napvilágot, s ma már jobbára hozzáférhetetlenek, pedig — reményeink szerint — a ma gondjairól is szólnak. A válogatás négy témacsoportot ölel fel:

a tudománypolitika, az Alföld, a tanyák és falvak, valamint a településpolitika kérdéseit.”

Bár van szerencsém azon kevesek között lenni, akik a megjelenésükkor is olvashatták a tanulmányokat, mégis — így egy kötetben — lenyűgöző együttest alkotnak. A szerző a bevezetőben azzal magyarázza a végkiárusítás megkezdését, hogy ily módon is hozzá kíván járulni a társadalomföldrajz jelenlétéhez és önképének újraformálásához. Valójában ez a szándék egy elhivatott kutató felelősségtudata a szakmáért. De ez korántsem egy most felszínre tört felelősségtudat. A 18 tanulmány világosan igazolja, hogy Beluszky eddigi tevékenységének éppen az a leginkább általánosítható eredménye, hogy időről-időre alakíta-